

Täysistunto

Keskiviikko 2.3.2022 klo 13.59—17.52

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion eläkerahastosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 1/2022 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 3/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 3/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Avaan yleiskeskustelun. — Edustaja Kiljunen, Kimmo, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.08 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys Valtion Eläkerahastosta annetun lain muuttamisesta on poikkeuksellisen tärkeä — ja nyt me kyllä palaamme tuosta maailmanpolitiikasta tähän Suomen politiikkaan ja suomalaisen yhteiskunnan turvallisuuteen, kun puhumme nimenomaan eläkkeistä ja eläkerahastosta. Tämä esitys on poikkeuksellisen mielenkiintoinen ja hyödyllinen esimerkki siitä, kuinka suomalainen rahastoiva eläkejärjestelmä on toiminut loistokkaasti ja kerännyt voimavaroja siihen, että meillä on eläketurvaan varallisuutta ja mahdollisuutta jo reilulla tavalla lähteä jakamaan — siitä voimavarasta, joka on kasattu, pystytään tekemään jo siirtoja itse eläkkeensaajille rahoitukseen.

Tässä puhutaan Valtion Eläkerahastosta, joka on 21 miljardin euron tasolla. Meillähan kaikki eläkerahastot tällä hetkellä ovat tasolla noin 250 miljardia — 245 miljardia taitaa olla se viimeisin luku, joka ollaan saatu. Kannattaa muistaa, että vuonna 1995 eläkerahastoissa oli yhteensä rahaa 36 miljardia euroa. Ne ovat kasvaneet siis 8 miljardin euron taidilla vuosittain. Tämä on nyt esimerkki Valtion Eläkerahastosta.

Mitä me tässä nyt teemme? Me muutamme lakia niin, että sitä osuutta valtion eläkemenosta, joka Valtion Eläkerahastosta voidaan käyttää, nostetaan 40 prosentista 45 prosenttiin. Miksi näin tehdään? Siksi, että tämä varallisuus on kasvanut jo riittävästi. Korjataan sitä, että varallisuus on kasvanut jo riittävästi, sillä, että se nostetaan 45 prosenttiin, ja saadaan säästöjä valtion muihin menoihin, kun tästä Valtion Eläkerahastosta voidaan ottaa voimavaraa käyttöön.

Arvoisa puhemies! Miksi minä pidän tätä niin arvokkaana ja tärkeänä esityksenä — ja tärkeänä sitä, että me sen hyväksymme? Tässä on meille malli myöskin koko tämän valtaisan työeläkejärjestelmämme voimavarojen hyväksikäytöksi. Tässä on lähtökohtana Valtion Eläkerahastossa, että riittää, kun 25 prosenttia niin sanotusta eläkevastuusta on katettu. Eli kun siitä, mihin eläkejärjestelmä on sitoutunut, eli turvaamaan kaikkien sekä jo eläk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2022 vp

keelle siirtyneiden että sinne siirtyvien ihmisten eläkeoikeudet, 25 prosenttia on katettu — nyt siitä on katettu 23 prosenttia täällä Valtion Eläkerahaston puolella — silloin sieltä pystytään siirtämään sitä rahaa ja ei tarvitse kasvattaa rahastoja suuremmiksi.

Tosiasiassa kun me otamme koko eläkejärjestelmän tähän keskustelun alle, siellä on rahaa jo yli 35 prosenttia laskennallisista eläkevastuista. Me olemme siellä varsinaisen eläkejärjestelmän puolella kirkkaasti ylitse niistä rahoituskriteereistä, miten Valtion Eläkerahastossa nyt suhtaudutaan. Siihen perustuu, arvoisa puhemies, se iso argumentaatio, jota tässä salissa me monet olemme käyneet, että meidän pitää lopettaa nyt eläkkeensaajien köyhydyttäminen eli tämä lakisääteinen elintason lasku, mitä taitettu indeksi parhaillaan tekee, koska meillä on reilusti voimavaraa ottaa niistä eläkerahastoista nyt jo — ne ovat kasvaneet yli sen vastuun, mikä on järkevää rahastojen kasvattamista — ja käyttää sitä voimavaraa.

Suomen eläkerahastot ovat kansantuotteeseen suhteutettuna maailman suurimmat. Norjassa on tietenkin suurempi rahasto olemassa, mutta se on öljyrahasto ja se on budjetin yleiskatteena ja sitä ei lasketa OECD:n tilastoissa eläkerahastoksi. Maailman suurimmat rahastot ovat jo nyt meillä, ja siellä on, arvoisa puhemies, myöskin voimavaraa siihen hallitusohjelman esitykseen, että pienimpiin työeläkkeisiin, 1 400 euron alla oleviin työeläkkeisiin, meillä on varaa ottaa joko se laskennallinen 700 miljoonaa, niin että kaikille alle 1 400 euroa saaville voidaan noin sadan euron korotus tehdä, tai sitten, jos annetaan vaikka kaikille eläkkeensaajille, hintalappu on 1,5 miljardia. Meillä on olemassa nämä rahat, koska ne kasvavat nyt itse asiassa paljon enemmän — lähes 20 miljardia vuosittain parina viime vuotena ovat kasvaneet nämä eläkerahastot — kuin se, mikä tämä keskimääräinen 8 miljardiakin euroa on, ja nyt on se mahdollinen miljardi euroa käyttää.

Tämän, arvoisa puhemies, haluan vain sanoa sen takia, että tämä esitys kertoo juuri sen järkevän rahastointipolitiikan: Sillä on katto, mihin saakka tätä Valtion Eläkerahastoa kasvatetaan. Kun se on sen katon saavuttanut — 25 prosenttia — sen jälkeen me voimme jakaa siitä rahasta, eli tässä tapauksessa valtion budjettiin sitä rahaa. Sama tilanne on tämän suuren eläkekertymän kanssa, joka on kasvanut ylisuureksi Suomessa. Se on kasvanut ylisuureksi Suomessa. Meillä on varaa hoitaa eläketurvaa, säästää asumistukimenoissa ja säästää toimeentulotukimenoissa eläkkeensaajien osalta, jos me käytämme tätä voimavaraa hyväksemme. Tämä on tämän esityksen suurin vihje meille kaikille.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

17.14 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! 14. lokakuuta 2021 yli puolet sosiaalidemokraattisesta eduskuntaryhmästä — pääministeripuolueesta, Sanna Marinin johtamasta puolueesta, mukaan lukien nykyinen ministeri Lindén ja puolueen varapuheenjohtaja ja talousasiantuntija Matias Mäkyne — allekirjoitti kirjallisen kysymyksen pienten työeläkkeiden korottamisesta. Se oli selvä viesti. Siinä puhuttiin taitetusta indeksistä, sen poistamisesta ja paluusta tätä edeltäneeseen indeksiin.

Edustaja Kiljunen on mestari myös siinä, että hän ratsastaa tällä taitetulla indeksillä näköjään istunnosta toiseen ja vaaleistakin toiseen. Mutta nyt kysyn, edustaja Kiljunen: Kun Sanna Marinin puolueen kansanedustajista yli puolet on kertonut, että he haluavat taitetun indeksin tämän esityksen mukaisesti muuttaa, niin tuleeko tämä 100 euroa näille pienintä työeläkettä saaville ennen kevään 2023 eduskuntavaaleja? Suora kysymys, odotan suoraa vastausta. Tuleeko tämä 100 euroa pienintä työeläkettä eli alle 1 400 euroa saaville ennen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2022 vp

kevään 2023 eduskuntavaaleja, vai petätekö te tämän lupauksen ja yritätte ratsastaa tällä jälleen uudelle vaalikaudelle pitämään näitä samoja puheita, joita eivät enää valitettavasti kovinkaan monet usko? Valitettavasti aika monet eläkeläiset ovat teitä uskoneet ja luulleet, että te aidosti olette parantamassa heidän eläkkeitään, mutta teidän puheenne ovat jääneet kyllä tyhjiksi puheiksi, valitettavasti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kiljunen, olkaa hyvä.

17.16 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Mikrofoni taas kerran.

Edustaja Heinonen totesi, että minä joskus tulkitSEN väärin teidän puheitanne. Nyt en sano suoraan, että tulkitsette väärin meidän puheitamme, mutta kyllä te luette niitä [Timo Heinonen: Se oli kirjallinen kysymys!] vähän sillä tavalla kuin se näyttäisi hyvältä sanoa julkisuuteen. [Timo Heinonen: Se oli kirjallinen kysymys!] — Joo. Olemme hyvin tarkkoja tässä asiassa.

Ensinnäkin tilanne on se, että meillä hallitus on jo tarttunut siihen asiaan, mikä hallitusohjelmaan kirjattiin, että pyritään pienimpiin eläkkeisiin antamaan tukea. [Timo Heinonen: Mutta ei pyritä! Milloin tulee?] Mehän nostimme 50 eurolla takuueläkettä [Timo Heinonen: Se ei auttanut!] ja 34 eurolla kansaneläkettä välittömästi hallituskauden alussa. Se tehtiin välittömänä toimenpiteenä siinä tilanteessa. [Timo Heinonen: Nyt puhutaan työeläkkeistä, edustaja Kiljunen!] Taloudellinen tilanne ei siihen antanut periksi, mutta hallitusohjelman mukaisesti lähdettiin korottamaan. [Timo Heinonen: Te sekoitatte asioita!]

Ja edelleenkin se on tietenkin tavoitteena. Ja siitä oli kysymys, että todellakin enemmistö sosiaalidemokraattien eduskuntaryhmästä halusi selvittää sen tilanteen, voitaisiinko käynnistää työmarkkinajärjestöjen kesken kolmikannassa neuvottelut siitä, että se niin sanottu sata euroa voitaisiin sinne nostaa. Aivan aidosti sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä ilmaisi oman tahtonsa siihen, että hallitusohjelman kirjaus tästä asiasta ryhdytään laittamaan täytäntöön. Se oli meidän tahtotilamme. [Timo Heinonen: Osa irtautui jo!] — Kukaan ei irtautunut siitä itse asiasta. Kyllä, irtauduttiin siitä kysymyksestä, että halutaanko tässä palata, niin kuin te sanoitte, puoliväli-indeksiin. — Ei, mehän emme ole edes esittäneet sitä, [Timo Heinosen välihuuto] että palattaisiin entiseen puoliväli-indeksiin. Me esitimme, eduskuntaryhmän enemmistö, että selvitetäisiin uudentyyppisen eurokorotteen indeksijärjestelmän rakentamista, joka on sosiaalisesti pienituloisimpia tukeva. Se on erilainen indeksijärjestelmä — jos te luette tarkasti, mitä me olemme esittäneet. Siinä esityksessä tähdätään toisentyypiseen indeksijärjestelmään, kyllä. Nykyinen taitettu indeksi siinä kumoutuisi, tulisi toisentyypinen indeksi, jossa voitaisiin käyttää sitä voimavaraa, jonka noin puoliväli-indeksi tarjoaa ja joka on miljardin euron lisäys eläkemenoissa — kertoimen 8 miljardia euroa lisäksi. Tämä oli sosiaalidemokraattisen ryhmän enemmistön kanta. Yksikään edustaja ei ole siitä tai siitä tahtotilasta irtisanoutunut. [Timo Heinonen: Koska se tulee?] Tämä halutaan selvittää.

Siitä ollaan kyllä eri mieltä osittain meidänkin ryhmässämme, pitääkö muodollisesti taitettu indeksi hylätä vai ei. Mutta olennaisinta tässä seikassa on ollut se, että me haluamme selvittää ne vaihtoehdot, millä pienituloisimpien eläkkeensaajien eläketurva varmistetaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2022 vp

tässä yhteiskunnassa. Tämä on sosiaalidemokraattisen ryhmän enemmistön kanta. Ja tiedän, että oli myöskin ministereitä, jotka minulle sanoivat: ”Minäkin olen tuota mieltä.” Mekin haluamme aidosti tukea pienituloisimpia eläkkeensaajia, ja me haluamme selvittää tämän asian avoimesti. [Timo Heinonen: Ei se selvitys teitä tue!] Se täytyy ensin selvittää, ennen kuin päätöksiä tehdään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

17.19 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Kiljunen sanoi, että he haluavat tukea pienituloisimpien eläkeläisten eläkkeen määrällistä kasvamista, ja jos oikein muistan, niin edustaja Elomaa oli tehnyt tästä jonkun aloitteen, toimenpidealoitteen tai lakialoitteen. Silloin, muistan ihan selvästi, äänestyksessä te vastustitte tätä, [Timo Heinonen: Oho!] joka mielestäni olisi puuttunut juuri niiden pienimpien eläkeläisten eläkkeen suuruuteen ja parantanut sitä.

Sen verran vielä haluan kiittää edustaja Heinosta, että hän palautti mieleeni tämän vapusatasen, jota tietyt SDP:n silloiset puheenjohtajat ja kansanedustajat kovasti markkinoivat. Mielestäni se on yksi suurimpia harhautuksia, mitä tässä maassa on tehty, ja mielestäni se on johtanut nyt tämän koko maan tähän tilanteeseen, missä nyt ollaan. Toivotaan, että jaksatte ratsastaa sillä vielä toisetkin vaalit, jos te ilkeätte sitä vielä käyttää. Ehkä se seuraavissa vaaleissa tulee jo silmille näiltä eläkeläisiltä. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

17.21 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että tämä nykyinen vasemmistohallituskin jatkoi edellisen hallituksen toimia takuueläkkeen ja pienimpien kansaneläkkeiden osalta. Se on ollut pitkäaikainen tie. Takuueläkettä, kansaneläkettä on korotettu aiempien hallitusten aikana, ja oli hyvä, että nykyinen hallitus sitä tietä jatkoi.

Mutta ei, edustaja Kiljunen, eläkeläinen teidän kaudellanne räjähdysmäisesti kasvanutta sähkölaskua teidän eläkeselvityksellä maksa — ei maksa. Edustaja Kiljunen, ruoan hinta on noussut teidän vahtivuorollanne ennätysellisen paljon. Ei eläkeläinen ruokakaupassa ruokalaskua teidän eläkeselvityksellä maksa, ei teidän kirjallisella kysymyksellä eikä teidän loputtomilla puheilla, missä te lupaillette, lupaillette ja lupaillette. Tein teille selvän kysymyksen: tuleeko Sanna Marinin hallitus korottamaan teidän lupaamalla tavalla pienimpiä työeläkkeitä 100 eurolla ennen kevään 2023 eduskuntavaaleja, vai eikö tule? Teillä on seuraava puheenvuoro, riittää yksi sana: ”tulee”, ”ei tule” — toisessa on toki kaksi sanaa. Kertokaa Suomen kansalle. Vai aiotteko te, niin kuin edustaja Mäenpää totesi, ratsastaa tällä edelleen vaaleihin? Onneksi nyt suomalaisten eläkeläisten usko teidän puheisiin on alkanut horjua. Ne puheet ovat olleet valitettavasti tyhjiä, ja toimenpiteet, joita on tehty takuueläkkeeseen ja kansaneläkkeeseen, ovat olleet oikeita, ne joita edellinen hallitus lähti tekemään, ja hyvä, että niitä on jatkettu. Valitettavasti te ette pysty tarjoamaan näköjään pienintä työeläkettä saaville kuin pelkän selvityksen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kiljunen Kimmo, olkaa hyvä.

17.23 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Minä arvostan suuresti, että edustaja Heinonen on vannoutunut pienten eläkkeiden korottaja [Timo Heinonen: Kyllä!] ja ajaa sitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2022 vp

asiaa vahvasti ja voimakkaasti. [Timo Heinonen: Tulokset parempia kuin teillä!] Mielelläni olen tässä suhteessa ihan samassa rintamassa.

Te kysytte, tulevatko tällä vaalikaudella pienemmät työeläkkeet nousemaan vai eivätkö. Totean ja tekin tiedätte vallan mainiosti, että työeläkejärjestelmä on kolmikantainen neuvotteluprosessi, kolmikantaisesti sovittava järjestelmä, ja se täytyy neuvotella lävitse sillä tavalla kuin työeläkejärjestelmä on yhdessä luotu. Te tiedätte vallan mainiosti tämän asian niin kuin minäkin. [Timo Heinonen: Kyllä sen voi valtiokin tehdä!]

Hallitusohjelman kirjaus on hyvin selkeä. Kolmikannassa pyritään käymään tämä keskustelu läpi, kuinka saada voimavaroja työeläkejärjestelmän sisältä myöskin eläkkeiden korotukseen, ja siihen minun puheenvuoroni tänään viittasi. Me näemme Valtion Eläkerahaston osalta, että näitä voimavaroja on, ja tämä olisi jouduttamassa sitä, että kolmikannassa lähdetään tätä asiaa viemään edelleen keskusteluissa eteenpäin. Ei ole edustaja Kiljusen vallassa päättää sitä, mitä tämä kolmikanta tulee päättämään. Se on minun vallassani, että myöskin minä tästä asiasta puhun. Meillä myöskin enemmistö sosiaalidemokraattisesta eduskuntaryhmästä tästä puhuu, ja me haluamme tähän tarttua ja tehdä siinä jotakin.

Ja sitten, kun sanotte, että tämä on tyhjiä puheita: [Timo Heinonen: Kyllä!] Eivät nämä nyt ole tyhjiä puheita. Tämä hallitus, Sanna Marinin hallitus, on ylivoimallisesti vahvin hallitus 25 vuoteen, joka eri ulottuvuuksilla on tukenut ikäihmisten toimeentuloa — sekä toimeentuloa että elämän edellytyksiä. [Timo Heinonen: Kyllä elinkustannukset ovat nousseet ennätyskellisen paljon!] Isot uudistukset on tehty hoivamitoituksesta alkaen, lääkäriin pääsy viikossa yritetään varmistaa, me olemme sote-uudistuksen vieneet tässä lävitse, me olemme vanhusasiainvaltuutetun toimen tänne perustaneet. Me olemme lukuisilla... Myöskin pienimpään eläketurvaan on tehty korotuksia — viittasin jo kansaneläkkeisiin ja takuueläkkeisiin. [Timo Heinonen: Kyllä, se oli hyvä!] Ne ovat kaikki selkeästi ikäihmisten elämänedellytyksiä parantavia.

Arvoisa puhemies! On kyllä totta, että sähkölasku meillä on noussut. On totta, että meillä on bensiininkin hinta noussut ja niin edelleen. Meillä on inflaatiota olemassa. Mutta nämä ovat koko yhteiskuntaa koettelevia asioita. Ja riittääkö se eläke vai ei? On iso ongelma, että pienimmissä eläkkeissä se ei riitä. [Timo Heinonen: Juuri näin!]

Edustaja Mäenpää, me teimme aidosti heti vuoden 2019 alussa aloitteen taitetun indeksin kumoamisesta, puoliväli-indeksin palauttamisesta. Se aloite on tehty. Kymmenen kansanedustajaa eri puolueista saimme koottua siihen taakse. Perussuomalaiset kieltäytyivät siitä. Miksi? Miksi perussuomalaiset kieltäytyivät siitä indeksialoitteesta, jossa me olimme eri puolueista? Arvoisa edustaja Heinonen, myöskin kokoomuksesta siinä oli allekirjoittajia mukana. [Timo Heinonen: Totta kai!] Me allekirjoitimme sen yhdessä. Te kieltäyditte, vaan teitte myöhemmin rinnakkaisaloitteen edustaja Elomaan nimissä. Miksi me emme voi yhdessä täällä eduskunnassa ajaa pienimpien eläkkeiden korotusta ja taitetun indeksin kumoamista? [Timo Heinonen: Ei näytä satasta tulevan!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

17.26 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Kiljunen esitti kysymyksen, että miksi me emme allekirjoittaneet teidän aloitetta. Jos oikein muistan, niin edustaja Elomaa oli tehnyt sen aikaisemmin. [Kimmo Kiljunen: Eikä ollut tehnyt, ei kannata muistaa selaista asiaa, mitä ei ole ollut!] — Ja jos ei ollut, niin tämä puoliväli-indeksi on ollut meidän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2022 vp

ohjelmissamme pitkän aikaa. — Miksi te ette voineet tukea meidän aloitetta? Oliko se ylitsöpääsemätöntä?

Arvoisa puhemies! Minulla on lähipiirissäni eläkkeellä olevia ihmisiä, jotka nauttivat pientä työeläkettä. Heidän asuinkustannuksensa ovat nousseet merkittävästi: sähkö, tai kaukolämpö erityisesti, johtuen näistä hallituksen nerokkaista turvapäätöksistä, ja myös polttoaineen hinta on noussut. Polttoaineen hinta on monelle eläkeläiselle ratkaiseva tekijä, koska monille näistä tuntemistani vanhuksista on erittäin tärkeää, että he pystyvät omalla autollaan kulkemaan. Se pitää heidät liikkeessä ja elossa, mutta nyt valitettavasti he joutuvat säästämään lääkkeistä tai ruuasta tai jostakin muusta. Tunnen isovanhempia, jotka eivät enää kykene kuljettamaan lapsenlapsia harrastuksiin, koska heillä ei ole varaa siihen. Tämä on teidän hallituksenne ansiota.

Nyt kun te puhuitte kolmikannasta ja tämän järjestelmän luomisesta, niin haluan muistuttaa, että nyt on viimeinen vappu ennen seuraavia vaaleja ja siihen ei ole aikaa enää kuin kaksi kuukautta, että saatte tämän vappusatasenne ajettua sinne. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kiljunen Kimmo, olkaa hyvä.

17.28 Kimmo Kiljunen sd: Puhemies! Tämä keskustelu meni nyt vähän turhan tarkaksi, mutta saa mennäkin osittain tarkaksi, koska on ihan hyvä nyt tunnistaa hieman näitä eroja.

Edustaja Mäenpää kysyi, miksi en allekirjoittanut sitä edustaja Elomaan lakialoitetta koskien, kyllä, taitetun indeksin kumoamista. Se oli siinä se hyvä asia, että se oli taitetun indeksin kumoamiseen tähtäävä lakialoite, mutta me olimme jo tehneet oman aloitteemme, joka oli sisällöllisesti parempi kuin tämä teidän. Se erohan on siinä, että teidän aloitteenne lähti siitä, että palautetaan puoliväli-indeksi alle 1 400 euron eläkkeisiin — se oli teidän aloitteenne — ei muihin. Meidän aloitteemme kokonaisuudessaan oli, että se puoliväli-indeksiin voimavara käytetään koko eläkkeensaajapopulaatiolle sillä tavalla, että kaksi kolmasosaa on eurokorotuksia ja yksi kolmasosa on prosenttikorotusta. Sehän on välittömästi solidaarinen korotus, koska niillä eurokorotuksilla on pienituloisille eläkkeensaajille ihan eri merkitys kuin suurituloisille eläkkeensaajille. Me olimme rakentamassa solidaarista eläkeindeksiä, jossa kuitenkin se koko korotusvara käytetään myöskin kaikille, että suurituloisemmatkin saavat sen yhden kolmasosan osalta sitä prosenttikorotusta.

Tämähän oli se tausta, että meillä oli laadullisesti uudentyypinen indeksijärjestelmä, ja tämä teidän ehdotuksenne oli vain tuontyyppinen. Kyllä, onneksi se oli taitettua indeksiä vastaan, jota me vastustamme ja josta näemme, että se lakisäätéisesti pudottaa eläkkeensaajien tulotasoa, mutta se oli täysin riittämätön, ja tuntui tarpeettomalta sitä lähteä allekirjoittamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

17.30 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Tässä on vähän tullut mieleen, kun tätä keskustelua on kuunnellut, että olisivatpa sosiaalidemokraatit hallituksessa. Mutta kun näyttää siltä, että nämä jäävät vain tyhjiksi puheiksi, niin me olemme kokoomuksessa tottuneet siihen, että me tuomme keskusteluun myös ratkaisuja.

Olen aiemmin tässä keskustelussa kiittänyt siitä, että tämä nykyinen hallitus jatkoi edellisen hallituksen — jossa oli keskusta ja kokoomus mukana — politiikkaa nostamalla takuueläkettä ja myös kansaneläkettä. Ne ovat olleet elintärkeitä juttuja kaikista pienimmillä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2022 vp

eläkkeillä toimeentuleville. Mutta on aivan tosiasia, että meidän pienimmät työeläkkeet ovat jääneet tässä kehityksessä tietyllä tavalla paitsioon. Siinä mielessä pidän erittäin isona ja aiheellisenä sitä huolta, jonka esimerkiksi nyt istuntoa johtava puhemies aikanaan esille nosti: nämä kaikista pienimmät työeläkkeet. Ja silloin pitää löytää keinoja auttaa niitä ihmisiä, joiden arki on erittäin tiukkaa ja tukalaa.

Nyt kun tänä talvena monesta syystä johtuen esimerkiksi sähkön hinta on ollut poikkeuksellisen korkea, me olemme kokoomuksesta esittäneet, että sähkövero puolitettaisiin lämmityskaudeksi. Se auttaisi välittömästi näitä ihmisiä, jotka ovat kaikista tukalimmassa paikassa. Kun sieltä on tullut 500—1 000 euron sähkölaskuja, niin sähköveron puolittaminen olisi auttanut välittömästi tälle talvelle. En ymmärrä, miksi nykyhallitus ei tätä kokoomuksen esittämää toimenpidettä ottanut käyttöön.

Tai me olemme esittäneet, että kevennetään verotusta. Verotusta keventämällä me pystyisimme auttamaan näitä myös eläkkeistä veroa maksavia. Me olemme painottaneet nimenomaan pienituloisiin sen veronkevennyksen, joka olisi meillä noin 800 miljoonaa euroa. Pystyisimme välittömästi jälleen auttamaan ihmisiä nopeasti — ja nämä oikeastaan sen takia, että nämä ovat toimenpiteitä, joilla voitaisiin nopeasti reagoida tähän tilanteeseen.

Ja yksi, mikä on nostanut isosti ihmisten elinkustannuksia, on ollut ruuan hinta. Myös tähän kokoomus on tuonut omat mallit puheenjohtaja Petteri Orpon johdolla, eli näitä toimenpiteitä on kyllä olemassa.

Haluan alleviivata, että itse olen erityisen huolissani näistä pienistä eläkkeistä ja pienimmistä työeläkkeistä ja niiden ostovoiman hupenemisesta vuosi vuodelta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

17.33 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Lyhyesti vain ajattelin vielä, kun edustaja Kiljunen näin ansiokkaasti täällä on vastannut näihin väitteisiin. Kun minusta nyt tuntuu, että nämä pienituloiset eläkeläiset on nostettu nahkurin orsille, niin haluaisin kysyä: kenen hallitus se oli, joka tämän taitetun indeksin laittoi, ja mikä oli silloin pääministeripuolue?

17.34 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Silloin kun taitettu indeksi vuonna 1995 hyväksyttiin, oli Lipposen hallitus. Arvoisa puhemies, minä en ole syyttänyt Paavo Lipposta enkä myöhempiäkään hallituksia siitä, että taitettu indeksi tuli aikoinaan hyväksytyä, koska, arvoisa puhemies, kansanedustaja Kiljunen oli hyväksymässä silloin taitetun indeksin — minä olin hyväksymässä sen taitetun indeksin. Ja suurimpana syynä oli silloinen tilanne: suuret ikäluokat ovat siirtymässä eläkkeelle, meillä on eläkepommi vastassa, eläkejärjestelmä ei kestä, rahastoissa on 36 miljardia euroa rahaa, meidän on pakko tehdä jotakin. Tehtiin laki, jolla eläketasoa lähdettiin tietoisesti laskemaan.

Olemme nyt kasvaneet, rahastot ovat nousseet 36 miljardista 250 miljardiin. Nyt on se korkea aika tehdä, niin kuin valtion eläkerahastojen osalta tehdään. Raja on tuossa, enempiä ei tarvitse kasvattaa. Me olemme siinä tilanteessa nyt tämän yleisen eläkejärjestelmän kohdalta, meillä on puskuri olemassa, ei sitä tarvitse enää kasvattaa.

Tämä on ollut se prosessi. Suuret ikäluokat ovat olleet eläkkeellä jo 10 vuotta, ja he ovat maksaneet koko ajan siitä, vaikka kuviteltiin, että puretaan rahasto, kun he siirtyvät eläkkeelle. Ei olla koskettukaan niihin käytännössä. Niiden korkotuotoistakin on pieni murto-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2022 vp

osa käytetty eläkkeisiin vuoden 2015 jälkeen, sitä ennen ei koskettu rahastoihin ollenkaan. Työeläkevakuutusmaksut olivat suuremmat kuin työeläkemaksu.

Eli tämä järjestelmä on kasvanut ja kasvanut ja kasvanut, tullut itseään suuremmaksi. Sen takia tässä nyt on ollut tämä keskustelu, että meillä olisi varaa työeläkejärjestelmästä jo tukea pienempiä eläkkeensaajia, kiitokset vain, edustaja Heinonen. Kyllä, kansaneläkkeisiin, takuueläkkeisiin, tehtiin korotukset, mutta kannattaa muistaa, että 70 prosenttia täyttää kansaneläkettä saavista on työkyvyttömyyseläkeläisiä, eivät ikäihmisiä, eivät vanhuuseläkeläisiä. Se on eri asia tämä vanhuuseläke. 98 prosenttia varsinaisista vanhuuseläkkeen saajista on työeläkeläisiä, ja sen takia me puhumme tästä työeläkkeestä, työeläkejärjestelmästä ja sen indeksistä.

Kun te puhutte verouudistuksesta, niin kyllä, on ongelma siinä, että eläkkeensaajien verotus on korkeampi kun ansiotulonsaajien samoilla tulotasoilla, mutta ihan pelkkä veron vapauttaminen on ongelma siinä mielessä, että alle tuhannen euron eläkkeensaajat eivät maksa lainkaan veroja. Silloin me olemme siinä tilanteessa, että pelkällä verouudistuksella tässä ei voida tulla vastaan, vaan, arvoisa puhemies, kuten tässä on nyt hallitusohjelmassakin olemassa kirjaukset, meidän täytyy miettiä, miten me tuemme niitä pienimpiä eläkkeensaajia ja — kyllä — kuinka näistä eläkerahastoista pystyttäisiin ottamaan siivu. Ja siinä me peräänkuulutamme tätä kolmikantaneuvottelua. Edustaja Heinonen, teillä on puhelinnumerot siinä teidän kännykässänne Etelärantaan, työnantajajärjestöihin. Soittakaa sinne ja pyytäkää sieltä tukea tälle aloitteelle, että lähdetään todellakin yhdessä katsomaan kolmikannassa sitä, että päästään justeeraamaan tätä indeksijärjestelmää sellaiseksi, että se on oikeudenmukainen myöskin eläkkeensaajien kannalta. Kiitokset siitä tuesta, edustaja Heinonen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 1/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.